

BANARAS HINDU UNIVERSITY
FACULTY OF ARTS
DEPARTMENT OF INDIAN LANGUAGES

SYLLABUS

ANNEXURE - III

1- Year Bridge Course in Nepali

(There shall be Eight written Papers of 3 credit points containing 70 marks each alongwith internal assessment of 30 marks. The students are required to do a project/sessional work of 100 marks at the end of the course compulsorily. Admission eligibility criteria and time frame of the course will remain same as before.)

Level -1

Semester – I

Paper – I : साहित्य परिचय

Credit-3

70 Marks

Unit 1. साहित्य

- 1.1. साहित्यको अर्थ र परिभाषा
- 1.2. साहित्यको विधागत स्वरूप भेद
  - 1.2.1. प्रबन्धकाव्य
  - 1.2.2. मुक्तक काव्य
  - 1.2.3. कोशकाव्य
  - 1.2.4. आधुनिक विधा

Unit 2. साहित्यका तत्त्व

- 2.1. अलंकार
- 2.2. रीति
- 2.3. रस
- 2.4. छन्द र लय
- 2.5. विन्द, प्रतीक र मिथक

आन्तरिक मूल्यांकन (Internal Assessment)

30 Marks

सन्दर्भ सामग्री –

1. साहित्य प्रदीप –पं. सोमनाथ सिग्दाल
2. साहित्य परिचय – मोहन हिमांशु
3. साहित्य प्रकाश – केशव उपाध्याय
4. पूर्वीय साहित्य सिद्धान्त – केशव उपाध्याय

Level - 1

Semester - I

Credit-3

Paper - II : नेपाली गद्याख्यान

70 Marks

Unit 1. उपन्यास

- 1.1. भ्रमर – रूपनारायण सिंह
- 1.2. सहारा– इन्द्र सुन्दास
- 1.3. सुम्निमा – विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला

Unit 2. कथा

- 2.1. मि. एच. बी. ब्यास्नेट– रूपनारायण सिंह
- 2.2. प्रायश्चित – गुरुप्रसाद मैनाली
- 2.3. बड़ा दिनर – शिवकुमार राई
- 2.4. घोषबाबू – इन्द्रबहादुर राई
- 2.5. स्वास्नी मान्छे – सानु लामा
- 2.6. समय अनि बाँसुरीका धुन – शरद् छेत्री
- 2.7. तलामाथिका पाइलाछाप – गुप्त प्रधान
- 2.8. पासाङहरूको कथा – पूर्ण राई
- 2.9. ब्याङ्क पास बुक– हरिप्रसाद 'गोर्खा' राई
- 2.10. मेरो पुरानो स्कूल – परशुराम रोका
- 2.11. हार–जीत– भवानी भिक्षु
- 2.12. लाहुरी भैँसी – रमेश विकल

आन्तरिक मूल्यांकन (Internal Assessment)

30 Marks

सन्दर्भ सामग्री–

1. नेपाली उपन्यासका आधारहरू – इन्द्रबहादुर राई
2. नेपाली उपन्यास : स्वरूप र प्रवृत्ति – प्रतापचन्द्र प्रधान
3. नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार – कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान
4. कथावालोकेन – प्रतापचन्द्र प्रधान
5. दार्जिलिङका नेपाली उपन्यास र परम्परा – मोहन पि. दाहाल
6. आधुनिक नेपाली उपन्यास – मोहन पि. दाहाल
7. भारतीय नेपाली कथा – अविनाश श्रेष्ठ,(सम्पा.)
8. दार्जिलिङका कथा र कथाकार (भाग 1–2) – राजनारायण प्रधान,(सम्पा.)

Level - 1

Semester - I

Credit-3

Paper – III : साहित्य सिद्धान्त

70 Marks

Unit 1. पूर्वीय साहित्य सिद्धान्त

- 1.1. अलंकारवाद
- 1.2. रसवाद
- 1.3. घ्वनिवाद
- 1.4. वक्रोक्तिवाद
- 1.5. औचित्यवाद

Unit 2. पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्त

- 2.1. अनुकरण सिद्धान्त
- 2.2. कल्पना सिद्धान्त
- 2.3. परम्परा र व्यक्ति-प्रतिभा
- 2.4. सहजानुभूति

आन्तरिक मूल्यांकन (Internal Assessment)

30 Marks

सन्दर्भ सामग्री-

1. साहित्य प्रकाश – केशवप्रसाद उपाध्याय
2. साहित्य परिचय – मोहन हिमांशु थापा
3. पाश्चात्य साहित्यका केही प्रमुख वाद – कुमारबहादुर जोशी –
4. पाश्चात्य काव्य शास्त्र – अभि सुवेदी
5. पाश्चात्य साहित्यको सैद्धान्तिक परम्परा – वासुदेव त्रिपाठी

Level - 1

Semester - I

Credit-3

Paper – IV : नेपाली नाटक – पूर्णाङ्की र एकाङ्की

70 Marks

Unit 1. पूर्णाङ्की

- 1.1. मुकुन्द-इन्दिरा – बालकृष्ण सम
- 1.2. मसान – गोपालप्रसाद रिमाल

1.3. जिउँदो लाश – विजय मरुत

Unit 2. एकाङ्की

- 2.1. मरुभूमिका लेखक – हृदयचन्द्रसिंह प्रधान
- 2.2. बिसे नगर्ची – भीमनिधि तिवारी
- 2.3. युगको शिकार – गोविन्दबहादुर मल्ल 'गोडाले'
- 2.4. खण्डित पाषाण – रमेश विक्रम
- 2.5. म भात खान्ने – रामलाल अधिकारी
- 2.6. बारुदको बादलमा – मन्वहादुर मुखिया
- 2.7. टीका – मोहन पुकार
- 2.8. बास – नन्द हाडखिम

आन्तरिक मूल्यांकन (Internal Assessment)

30 Marks

सन्दर्भ सामग्री–

1. सम र समका कृति – ताना सम
2. रिमाल : व्यक्ति र कृति – केशवप्रसाद उपाध्याय
3. 'मनन' पत्रिका (स. गुमानसिंह चामलिङ) अंक २
4. 'दार्जिलिङमा नेपाली नाटकको अर्धशताब्दी – इन्द्रबहादुर राई
5. नेपाली नाटक र नाटककार – केशवप्रसाद उपाध्याय
6. केही नेपाली नाटक – हृदयचन्द्रसिंह प्रधान
7. नेपाली एकाङ्की यात्रा – रामलाल अधिकारी

Level -I

Semester- II

Credit-3

Paper – V : नेपाली ललित गद्य र समालोचना

70 Marks

Unit 1. नेपाली ललित गद्य

- 1.1. दिव्योपदेश – पृथ्वीनारायण शाह
- 1.2. सरिताको कलकल – लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
- 1.3. भुँडी – अच्छा राई 'रसिक'
- 1.4. खै-खै – केशवराज पिँडाली
- 1.5. हकविको धन – रामकृष्ण शर्मा
- 1.6. तस्वीर – हृदयचन्द्रसिंह प्रधान
- 1.7. बेंची साहित्य – रामलाल अधिकारी

Unit 2. समालोचना

- 2.1. नैवेद्य समालोचना – सूर्यविक्रम झावाली
- 2.2. अंग्रेजी साहित्यको प्रभाव – रामकृष्ण शर्मा
- 2.3. मोतीराम भट्टको प्रियदर्शिका – कमल दीक्षित
- 2.4. गिरीको जातीय चेतना – कुमार प्रधान
- 2.5. देवकोटाको पोथी गद्य – इन्द्रबहादुर राई
- 2.6. महाकवि देवकोटा र उनको युग – चूडामणि बन्धु
- 2.7. तत्त्वगत सिद्धान्तका आधारमा उपन्यास : सन्दर्भ भ्रमर – प्रतापचन्द्र प्रधान

आन्तरिक मूल्यांकन (Internal Assessment)

30 Marks

सन्दर्भ सामग्री-

1. नेपाली निबन्ध यात्रा – रामलाल अधिकारी
2. निबन्ध नन्दन – घनश्याम नेपाल
3. अकादमी निबन्धावलि – सम्पा. लक्ष्मीदेवी सुन्दास
4. निबन्धको उत्तरवर्ती कालखण्ड – अभि सुवेदी
5. बृहत् समालोचना – सम्पा. शिव प्रधान
6. स्नातकोत्तर समालोचना – सम्पा. घटराज भट्टराई

Level - I

Semester - II

Credit-3

Paper - VI : नेपाली लोकसाहित्य

70 Marks

Unit 1. लोकसाहित्य परिचय

- 1.1. लोकसाहित्य र लोक परिचय
- 1.2. लोकसाहित्यका विविध नामहरू
- 1.3. लोकसाहित्यमा विषय
- 1.4. लोकसाहित्य र अन्य विषय
- 1.5. लोकसाहित्यको विशेषता र महत्त्व

Unit 2. लोकगीत

- 2.1. लोकगीतका विशेषता
- 2.2. लोकगीतको संरचना

Unit 3. नेपाली लोक कविता

- 3.1. कवित्त
- 3.2. खँडो
- 3.3. सवाई

Unit 4. नेपाली लोकगाथा

- 4.1. ढुस्को र धमारी
- 4.2. अन्य

Unit 5. नेपाली लोक नाटक

- 5.1. नेपाली लोक नाटकका विशेषता
- 5.2. नेपाली लोक नाटकका वर्गीकरण

Unit 6. उखान र तुक्का

- 6.1. उखान र तुक्काका विशेषता
- 6.2. उखान र तुक्काका भेद
- 6.3. केही उखान र तुक्का

आन्तरिक मूल्यांकन (Internal Assessment)

30 Marks

सन्दर्भ सामग्री—

1. नेपाली लोकसाहित्य — चूडामणि बन्धु
2. नेपाली जनसाहित्य — काजीमान कन्दङ्बा
3. नेपाली लोकसाहित्यको विवेचना — धर्मराज थापा र हंसपुरे सुवेदी
4. लोकसाहित्यको अवलोकन — जीवेन्द्र गिरी

Level - I

Semester - II

Credit-3

Paper - VII : नेपाली अनुवाद साहित्य

70 Marks

Unit 1. अनुवाद परिचय

- 1.1. अर्थ, व्युत्पत्ति र संकल्पना
- 1.2. केही परिभाषा
- 1.3. अनुवादका तत्त्व
- 1.4. अनुवादका गुण

Unit 2. अनुवाद-कला

- 2.1. अनुवादको महत्त्व
- 2.2. अनुवादको प्रक्रिया तथा प्रकृति र प्रकार
- 2.3. अनुवादको सीमा

Unit 3. अनुवाद परम्परा

- 3.1. पूर्वीय परम्परा
- 3.2. पाश्चात्य परम्परा

Unit 4. अनुप्रयोग

- 4.1. नेपालीमा अनुवाद परम्परा
  - 4.1.1. अरू भाषाबाट नेपालीमा
  - 4.1.2. नेपालीबाट अरू भाषामा
- 4.2. कुनै गद्यांशको अनुवाद

आन्तरिक मूल्यांकन (Internal Assessment)

30 Marks

सन्दर्भ सामग्री-

1. अनुवाद विज्ञान - नगेन्द्र
2. अनुवाद का नया चेहरा - डॉ. कृष्ण कुमार रत्नू
3. अनुवाद : सिद्धान्त एवं व्यवहार - डॉ. जयन्ती प्रसाद, नौटियाल
4. अनुवादको भूमिका - जारापति उपाध्याय
5. अनुवाद विज्ञान - सुरेश कुमार
6. अनुवाद : सिद्धान्त एवं प्रयोग - नगेन्द्र
7. अनुवाद सिद्धान्त की रूपरेखा - सुरेश कुमार

Level - I

Semester - II

Credit-3

Paper - VIII : तुलनात्मक साहित्य

70 Marks

Unit 1. तुलनात्मक साहित्यको परिचय

- 1.1. अर्थ, परिभाषा र स्वरूप
- 1.2. तुलनात्मक साहित्यको क्षेत्र
- 1.3. तुलनात्मक साहित्यको लक्षण

Unit 2. तुलनात्मक साहित्यका सम्प्रदायहरू

- 2.1. फ्रान्सेली

- 2.2. जर्मनेली
- 2.3. अंग्रेजी
- 2.4. अन्य

Unit 3. भारतमा तुलनात्मक साहित्य

- 3.1. राष्ट्रीय साहित्यको संकल्पना
- 3.2. भारतीय सन्दर्भमा तुलनात्मक साहित्य
- 3.3. भारतमा तुलनात्मक साहित्य अध्ययन-अध्यापनको प्रविधि र प्रक्रिया

आन्तरिक मूल्यांकन (Internal Assessment)
परियोजना कार्य (Project/Sessional work)

30 Marks
Credit 3
100 Marks

सन्दर्भ सामग्री—

1. तुलनात्मक साहित्य – नगेन्द्र
2. **Comparative Literature** – Henry Gifford
3. **Comparative Literature : Matter and Method** – A. Oan Eldregde
4. **Comparative Literature : Method and Prospective** – P. Newton Stallbreeth
5. **Introduction to Comparative Study of Literature** – John Brandit Curtious
6. **The Challenge of Comparative Literature** – Warner P. Fridritch
7. **Comparative Literature : Theory And Practice** – Amiya Dev & Sisir Kr. Das

***